

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga odluke o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente na temelju socio-ekonomskog statusa

1. Pravni temelj za donošenje Odluke

Gradska skupština Grada Zagreba, sukladno članku 41. točki 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21 i 11/21 – pročišćeni tekst), donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba.

2. Ocjena stanja, osnovna pitanja koja treba urediti i svrha koja se želi postići uređivanjem odnosa na predloženi način

Pružanje financijske podrške učenicima i studentima čini važnu dimenziju u ostvarivanju prava na obrazovanje. Programi stipendiranja s jedne strane teže nagrađivanju dosadašnjih učeničkih zalaganja i postignuća te razvoju njihovih talenata, ali jednako važno, teže smanjivanju postojećih nejednakosti u pristupu različitim društvenih skupina pravu na obrazovanje. Iz tih razloga, posebno je važno da se prilikom osmišljavanja programa stipendiranja uzmu u obzir specifične potrebe i interesi skupina koje se nastoji podupirati te da se kriteriji stipendiranja podešavaju u skladu s promjenama u lokalnoj zajednici kao i promjenama u području odgoja i obrazovanja. S ovim ciljem pristupilo se izmjenama odluka o stipendiranju učenika i studenata u Gradu Zagrebu.

U protekloj školskoj godini su stipendijski programi, njih 7 koje Grad provodi, obuhvatili 921 učenika i studenata, a ukupni godišnji trošak svih stipendija iznosi približno 38.000.000 kuna. Tako široko postavljeni sustav stipendiranja s godinama je, međutim, iskazao brojne neujednačenosti i nedovoljnu efikasnost u postizanju željenih ciljeva. Od 921 dodijeljenih stipendija, 478 stipendija je bilo dodijeljeno u programu stipendija za izvrsnost. Nadalje, iznosi učeničkih stipendija su varirali od 1.000 kuna za učenike prvih razreda strukovnih škola do 3.104 kune za učenike u programu stipendija za izvrsnost. Studentske stipendije za izvrsnost iznosile su 4.268 kuna i bile su veće od studentskih stipendija u programima za pripadnike romske nacionalne manjine, studente s invaliditetom i studente nižeg socioekonomskog statusa. Niti stipendijski program za deficitarna zanimanja ne može se ocijeniti učinkovitim, što se najbolje ogleda u stipendijskom programu za medicinske sestre i tehničare za kojeg u protekloj godini nije bilo interesenata. Uz to, uvjeti za pristup natječajima za stipendije nisu bili ujednačeni.

Uzevši sve ovo u obzir, temeljni cilj izmjena programa stipendiranja Grada Zagreba je jačanje socijalne dimenzije stipendiranja, odnosno udjela stipendija koje se dodjeljuju ranjivim skupinama i deficitarnim zanimanjima u odnosu na stipendije za izvrsnost. Osim toga, cilj je i povećati broj novih stipendista, kao i ukupni broj korisnika stipendija. Nadalje, posebna je pažnja usmjerena motiviranju učenika i budućih studenata za odabir deficitarnih zanimanja, na obostrani interes Grada i korisnika stipendije, a s ciljem umanjenja jaza između obrazovnih kvota i potreba tržišta rada. Posebno, predloženom izmjenom uvodi se, uz stipendiranje učenika strukovnih škola, i stipendiranje studenata za ona deficitarna zanimanja za koja je potrebno visokoškolsko obrazovanje. Na kraju, cilj je predloženih izmjena ujednačiti kriterije za dobivanje stipendija, kao i iznos stipendiranja. Prema ovom prijedlogu, status učenika je jedinstven kroz sve programe stipendiranja, i određen je visinom stipendije od 2.700 kn neto

mjesečno. Analogno tome, status studenata je jedinstven kroz sve programe stipendiranja, i iznosi 3.800 kn neto mjesečno.

3. Ocjena sredstava potrebnih za provođenje ove odluke

Za provođenje ove odluke osigurana su financijska sredstva u Proračunu Grada Zagreba za 2021. i Projekciji Proračuna Grada Zagreba za 2022. i 2023.

4. Obrazloženje odredaba Prijedloga odluke

Člankom 1. propisano je da se ovom odlukom utvrđuju uvjeti, postupak i kriteriji za dodjelu Stipendije Grada Zagreba učenicima srednjih škola, studentima sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih i integriranih studija, kratkih stručnih studija, preddiplomskih stručnih studija i specijalističkih diplomskih stručnih studija na temelju socio-ekonomskog statusa te prava i obveze korisnika Stipendije.

Također se propisuje da se izrazi koji se koriste u ovoj odluci, a imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnose jednako na muški i ženski rod.

Člankom 2. određen je naziv stipendije: Stipendija Grada Zagreba za učenike i studente na temelju socio-ekonomskog statusa.

Člankom 3. utvrđeno je da se sredstva za Stipendiju osiguravaju u proračunu Grada Zagreba, a mjesečna Stipendija iznosi 2.700,00 kuna neto za učenike i 3.800,00 kuna neto za studente.

Člankom 4. propisano je da broj Stipendija utvrđuje svake godine gradonačelnik Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: Gradonačelnik) ovisno o sredstvima osiguranim u proračunu Grada Zagreba. Nadalje, utvrđuje se da se ukupan broj Stipendija za studente raspoređuje na znanstveno-istraživačke i umjetničke studije razmjerno njihovoj zastupljenosti u Sveučilištu u Zagrebu po njihovoj ukupnoj upisnoj kvoti s time da se udio studenata umjetničkih studija množi brojem dva, a od predviđenog broja Stipendija za studente četvrtina Stipendija se dodjeljuje studentima koji su prvi puta upisali prvu godinu preddiplomskog ili integriranog studija, te preddiplomskih i kratkih stručnih studija (u daljnjem tekstu: studenti prve godine).

Člankom 5. propisano je da pravo sudjelovanja na natječaju za dodjelu Stipendije imaju učenici i studenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

A - UČENICI

- da su državljani Republike Hrvatske;
- da prosječni mjesečni prihod po članu učenikova kućanstva, ostvaren u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja tekuće godine, ne prelazi 60% proračunske osnovice određene zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske u godini u kojoj se natječaj za dodjelu Stipendije raspisuje;
- da su redoviti učenici srednje škole u Gradu Zagrebu ili Zrakoplovne tehničke škole Rudolfa Perešina u Velikoj Gorici;
- da imaju prijavljeno prebivalište u Gradu Zagrebu neprekidno najmanje jednu godinu prije objave natječaja;
- da nisu, osim iz opravdanih razloga, ponavljali razred u srednjoj školi.

B - STUDENTI:

- da su državljani Republike Hrvatske;

- da prosječni mjesečni prihod po članu kućanstva studenta, ostvaren u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja tekuće godine, ne prelazi 60% proračunske osnovice određene zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske u godini u kojoj se natječaj za dodjelu Stipendije raspisuje.
- da su redoviti studenti sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih i integriranih studija ili redoviti studenti kratkih stručnih studija, preddiplomskih stručnih studija i specijalističkih diplomskih stručnih studija u Gradu Zagrebu ili na nekoj sastavnici Sveučilišta u Zagrebu;
- da imaju prijavljeno prebivalište u Gradu Zagrebu neprekidno najmanje jednu godinu prije objave natječaja;
- za studente, koji su u prethodnoj akademskoj godini bili upisani na taj studij ili, ako se radi o diplomskom studiju, na neki od preddiplomskih studija (u daljnjem tekstu: studenti ostalih godina), da su osim iz opravdanih razloga, u prethodnoj akademskoj godini ostvarili najmanje 40 ECTS bodova;
- da u akademskoj godini za koju se Stipendija dodjeljuje nisu upisali mirovanje studentskih obveza.

Također se navodi što se smatra prihodima i kućanstvom.

Člankom 6. utvrđeno je da se Stipendija dodjeljuje na temelju provedenog natječaja koji je usklađen s ovom odlukom, propisuje se da je nadležno tijelo za provođenje natječaja Povjerenstvo za dodjelu Stipendije Grada Zagreba na temelju socio-ekonomskog statusa (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), a koje imenuje Gradonačelnik.

Nadalje, utvrđuje se da Povjerenstvo ima sedam članova koji između sebe biraju predsjednika i zamjenika predsjednika. Šest članova Povjerenstva imenovat će se iz redova znanstvenih, obrazovnih, stručnih i drugih javnih radnika, dok je pročelnik nadležnog gradskog upravnog tijela član Povjerenstva po položaju.

Člankom 7. utvrđuje se da stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja nadležno gradsko upravno tijelo.

Člankom 8. utvrđuje se tko raspisuje i objavljuje natječaj i u kojem roku. Nadalje, utvrđuje se gdje se objavljuje tekst natječaja.

Člankom 9. se propisuje što tekst natječaja mora sadržavati.

Člankom 10. propisani su kriteriji za utvrđivanje liste kandidata za dodjelu Stipendije, i to socio-ekonomski status i uspjeh u školovanju, odnosno studiju, a isti se izražavaju u bodovima.

Člankom 11. utvrđuje se da se socio-ekonomski status učenika i studenta boduju na sljedeći način:

- prema prosječnim mjesečnim prihodima po članu kućanstva, ostvarenim u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja tekuće godine, dodjeljuju se bodovi na sljedeći način:

a) 900,00 kn i manje	2,5 boda
b) Od 900,01 kn do 1200,00 kn	2 boda
c) Od 1200,01 kn do 1500,00 kn	1,5 bod
d) Od 1500,01 kn do 1800,00 kn	1 bod

e) Od 1800,01 kn do 60% proračunske osnovice	0,5 bodova
--	------------

- za učenika/studenta kojem je jedan roditelj umro, nestao ili nepoznat ili koji živi u kućanstvu s jednim roditeljem priznaju se 2 boda;
- za učenika/studenta čija su oba roditelja umrla, nestala ili nepoznata ili je pod skrbništvom i/ili koristi pravo na uslugu smještaja izvan vlastite obitelji u skladu s propisima iz područja socijalne skrbi priznaju se 4 boda;
- za učenika/studenta koji živi u kućanstvu s bratom ili sestrom koji su predškolske dobi ili su u sustavu redovitoga osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja ili su korisnici prava na doplatak za pomoć i njegu ili prava na osobnu invalidninu na temelju propisa iz područja socijalne skrbi priznaje se po 1 bod za svakog brata i sestru.
- za učenika/studenta koji je roditelj priznaju se 2 boda za svako dijete.

Člankom 12. propisano je na koji način se boduje uspjeh u školovanju za učenike prvih razreda te za učenike viših razreda.

Člankom 13. propisano je na koji način Povjerenstvo rangira kandidate za dodjelu Stipendije za učenike.

Člankom 14. propisano je na koji način se boduje uspjeh u školovanju za studente prve godine te za studente ostalih godina.

Člankom 15. propisano je na koji način Povjerenstvo rangira kandidate za dodjelu Stipendije za studente.

Člankom 16. propisano je da Povjerenstvo utvrđuje prijedloge triju odvojenih lista kandidata za dodjelu Stipendije, i to: rang liste za učenike, rang liste za studente prve godine i rang liste za studente ostalih godina.

Utvrđuje se da ako dva ili više kandidata, kao zadnji na prijedlogu pojedine rang liste kandidata ostvare jednak broj bodova, Gradonačelnik će na prijedlog Povjerenstva povećati broj stipendija.

Nadalje, utvrđuje se da iz jednog kućanstva, Stipendiju mogu ostvariti najviše dva kandidata. Kandidati za dodjelu Stipendije ne mogu ostvariti Stipendiju za već stečenu razinu obrazovanja.

Člankom 17. propisano je da se prijedlozi rang lista s popisom kandidata čije su prijave potpune, pravovremene i ispunjavaju uvjete natječaja, ali nisu ostvarili dovoljan broj bodova za uvrštavanje na rang listu, objavljuju na web-stranici Grada Zagreba u roku od 60 dana od dana isteka roka za podnošenje prijave. Na web-stranici Grada Zagreba objavljuje se i popis podnositelja čije su prijave nepotpune, nepravovremene ili ne ispunjavaju uvjete natječaja.

Nadalje, utvrđuje se da u roku od 8 dana od dana objavljivanja prijedloga rang lista i popisa iz stavka 1. i 2. ovog članka svaki kandidat može podnijeti pisani prigovor Gradonačelniku putem nadležnog gradskog upravnog tijela.

Također se utvrđuje da ako usvajanjem prigovora kandidat ostvari jednak ili veći broj bodova od zadnjeg kandidata na prijedlogu rang liste, Gradonačelnik će povećati broj Stipendija.

Gradonačelnik zaključkom odlučuje o prigovoru, a isti je konačan.

Člankom 18. propisuje se da Gradonačelnik utvrđuje konačne liste za dodjelu Stipendije.

Nadalje, utvrđuje se, da na temelju konačnih lista za dodjelu Stipendije Gradonačelnik ili osoba koju on ovlasti i kandidat ili osoba koja zastupa kandidata sklapaju ugovor o korištenju Stipendije, a isti sadrži: ime, odnosno naziv ugovornih strana; naziv škole, odnosno studija za koji je odobrena Stipendija; iznos Stipendije; vrijeme za koje se Stipendija dodjeljuje; školsku/akademsku godinu za koju se Stipendija dodjeljuje; obvezu korisnika Stipendije da radi na području Grada Zagreba; način i uvjete vraćanja Stipendije u slučaju neispunjavanja obveza iz ugovora; druga prava i obveze ugovornih strana.

Člankom 19. utvrđuje se da se Stipendija dodjeljuje za tekuću školsku ili akademsku godinu za deset mjeseci, odnosno pet mjeseci ako u tom roku prema nastavnom planu škole ili studijskom programu za koji je Stipendija odobrena, završava nastavni plan korisnika Stipendije.

Korisnik Stipendije ne može istodobno biti korisnik neke druge novčane stipendije financirane javnim sredstvima.

Člankom 20. utvrđuje se da se Stipendija isplaćuje mjesečno za prethodni mjesec na račun korisnika Stipendije.

Člankom 21. utvrđuje se da su Korisnici Stipendije obvezni nakon završetka školovanja zaposliti se i raditi na području Grada Zagreba najmanje onoliko vremena koliko su primali Stipendiju. Nadalje, korisnik Stipendije, uz suglasnost davatelja Stipendije, može prihvatiti i zaposlenje na području Republike Hrvatske, čime se oslobađa obveze iz stavka 1. ovoga članka.

Navedena obveza prestaje ako je korisnik Stipendije prijavljen u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje duže od šest mjeseci.

Člankom 22. utvrđuje se da je korisnik Stipendije dužan vratiti primljeni iznos Stipendije ako:

- je pravo na Stipendiju ostvario na temelju neistinitih ili krivotvorenih podataka;
- je za trajanja ugovora o korištenju Stipendije primao novčanu stipendiju drugog stipenditora financiranu javnim sredstvima;
- iz neopravdanih razloga, koje procjenjuje Povjerenstvo, ne završi razred za koji je primao Stipendiju, odnosno ako u akademskoj godini za koju je primao Stipendiju iz neopravdanog razloga ostvari manje od 40 ECTS ili naknadno upiše mirovanje ili odustane od studija;
- postupi suprotno odredbama članka 21. Odluke;
- bez opravdanog razloga i u roku ne dostavi podatke o zaposlenju.

Člankom 23. utvrđeno je da korisnici Stipendije koji su Stipendiju ostvarili sukladno Odluci o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente slabijega socijalnog statusa (Službeni glasnik Grada Zagreba 19/17 i 18/19) nastavljaju koristiti Stipendiju sukladno odredbama te odluke.

Člankom 24. utvrđeno je da stupanjem na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente slabijega socijalnog statusa (Službeni glasnik Grada Zagreba 19/17 i 18/19).

Člankom 25. predlaže se stupanje na snagu ove odluke prvoga dana od dana objave u Službenom glasniku Grada Zagreba, što je sukladno članku 120. stavku 3. Poslovnika Gradske skupštine Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 17/09, 6/13, 7/14, 24/16-ispravak, 2/17 i 9/17-pročišćeni tekst, 13/18, 20/18 - ispr., 2/19, 8/21, 11/21 - pročišćeni tekst i 17/21 - ispr.), kojim je propisano da se iznimno, odlukom i drugim općim aktom može, iz osobito opravdanih razloga, odrediti da stupaju na snagu prvog dana od dana objave.

Predloženo je da se u smislu članka 106. Poslovnika Gradske skupštine Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 17/09, 6/13, 7/14, 24/16 - ispr., 2/17, 9/17 - pročišćeni tekst, 13/18, 20/18 - ispr., 2/19, 8/21, 11/21 - pročišćeni tekst i 17/21-ispr.), po hitnom postupku donese Odluka o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente na temelju socio-ekonomskog statusa.

Donošenje Odluke o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente na temelju socio-ekonomskog statusa predlaže se po hitnom postupku kako bi u propisanom roku započeo postupak dodjele Stipendije Grada Zagreba za učenike i studente na temelju socio-ekonomskog statusa.